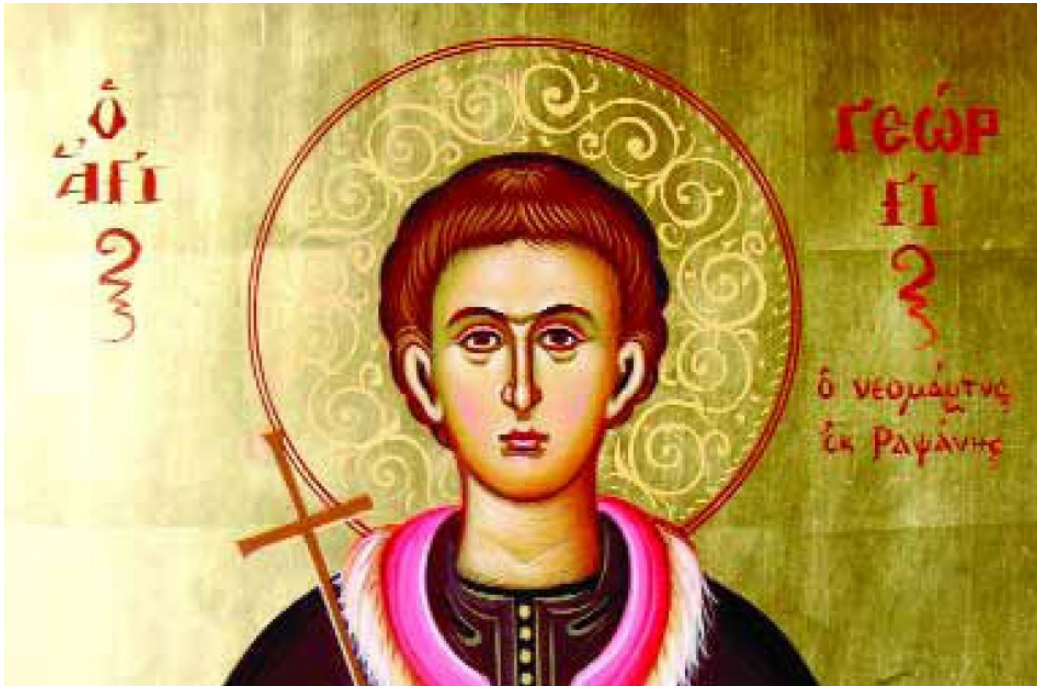

ΣΥΝΑΞΑΡΙ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΤΟΥ ΕΚ ΡΑΨΑΝΗΣ

Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Γεώργιος ἀνήκε σέ ἀνώτερη κοινωνικά και οικονομικά οἰκογένεια τῆς Ραψάνης. Ὁ πατέρας του ὀνομαζόταν Χατζηλάσκαρης καί ἦταν υἱός τοῦ Ἀναστασίου Ψάλτου. Δέν εἶναι γνωστό ὅμως ἂν τό Ψάλτου εἶναι ἐπώνυμο ἢ ιδιότητα τοῦ Ἀναστασίου. Ἡ μητέρα τοῦ Νεομάρτυρος εἶχε τό ὄνομα Σμαράγδα καί ἦταν θυγατέρα τοῦ Θεοδώρου Σακελλαρίδου. Σέ κωνικό πῶμα παλαιᾶς πρίν τό 1900 ἀργυρῆς λειψανοθήκης, ὁποία ἀντικατέστησε ἀκόμη παλαιότερη πρόχειρη καί ἀπλή κατασκευή, εἶναι χαραγμένα μέ κεφαλαῖα γράμματα ἀκριβῶς τά ἑξῆς:

Ο ΕΝΔΟΞΟΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΑΘΛΗΣΑΣ ΕΝ ΤΥΡΝΑΒΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ

1818 ΕΠΙ ΒΑΛΗ ΠΑΣΙΑ ΥΙΟΥ ΑΛΗ ΠΑΣΙΑ

ΗΤΟΝ ΥΙΟΣ ΧΑΤΖΗ ΛΑΣΚΑΡΕΩΣ ΥΙΟΥ

ΑΝΑΣΤΑΣΕΙΟΥ ΨΑΛΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΣ

ΣΜΑΡΑΓΔΑΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ.

Δέν εἶναι γνωστό ἂν εἶχε ἢ πόσα ἀδέλφια εἶχε ὁ Νεομάρτυς. Ὅμως παράδοση ὁμόφωνα παρουσιάζει τόν Γεώργιο νά συνδέεται συγγενικά μέ τό λογιότατο κληρικό τῆς Ραψάνης «παπά κύρ Χριστόδουλον» Καραζήση, πού ἦταν οἰκονόμος.

Ἐνα πωλητήριο ἔγγραφο τοῦ 1852, τό ὁποῖο βρέθηκε μαζί μέ ἄλλα ἔγγραφα στήν παλαιά βιβλιοθήκη πού φυλασσόταν στήν παλαιά καί ἀρχοντική οἰκία Καραβασίλη, εἶναι ἀρκετά διαφωτιστικό. Σέ αὐτό παρουσιάζεται «ὁ ἐλάχιστος ἱερεὺς καί οἰκονόμος (Χριστόδουλος) υἱός Χατζηβασιλείου Καραζήση καί Κερασίνης θυγατρὸς παπαῦ Ἀθανασίου Γεροπασχάλη» νά πωλεῖ «πρὸς τόν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Βασίλειον Χαδούλη Γογούρα» κτήματα, τὰ ὁποῖα στό ἐξῆς «ὑπάρχουσιν... ἰδιοκτησίαι τοῦ ρηθέντος ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Βασιλείου ἀναπόσπαστοί τε καί ἀναφαίρετοι παρά παντός ἐτέρου κληρονόμου αὐτοῦ καί τῆς μακαρίτιδος συζύγου αὐτοῦ Μαρίας Α. Χατζηλασκαρέως...».

Ἀπό αὐτό συνάγεται τό συμπέρασμα ὅτι ὁ Νεομάρτυς εἶχε τουλάχιστον μία ἀδελφή, τὴ Μαρία, τόν δέ παπά κύρ Χριστόδουλο Καραζήση, γαμπρό ἀπὸ τὴν ἀδελφή του. Ἀξίζει νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι τὴν ἐξ ἀγχιστείας αὐτῆ συγγένεια συμπλήρωσε πνευματική, γιατί ὁ Χριστόδουλος ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ Γεωργίου. Μόνο δέν γνωρίζουμε ἀκριβῶς ποιά ὑπῆρξε πρώτη ἢ ἔαν μία συγγένεια προεκάλεσε τὴν ἄλλη.

Ὁ Γεώργιος παρουσιάζεται ἀπὸ τὴν παράδοση ὡς τρόφιμος καί ἀπόφοιτος τῆς ἀνωτέρου ἐπιπέδου Σχολῆς Ραψάνης, στήν ὁποία ἐχρημάτισε διδάσκαλος καί ὁ κύρ Χριστόδουλος Καραζήσης. Σύμφωνα μέ τίς ὑπάρχουσες πληροφορίες, ὀρεινὴ κωμόπολη τῆς Ραψάνης ἄκμαζε οἰκονομικά τόν 18ο αἰώνα, ὅπως καί ὁ Τύρναβος καί τὰ Ἀμπελάκια. Εἶχε βιομηχανία, ἔκανε ἐξαγωγή ἐξαίρετου κρασιοῦ, καί ἀποτελοῦσε πόλο ἔλξεως γιὰ τὰ γύρω χωριά τοῦ κάτω Ὀλύμπου.

Ἐνῶ λοιπὸν ὑπῆρχαν οἱ οἰκονομικὲς προϋποθέσεις, ὁ λογιότατος καί ἰδιαιτέρα δραστήριος Ἐπίσκοπος Πλαταμῶνος καί Λυκοστομίου Διονύσιος, ὁ ὁποῖος ἐθεμελίωσε καί ἐπροστάτευσε καί τὴ σπουδαία Σχολὴ στὰ Ἀμπελάκια, προέβη στήν ἴδρυση καί τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς στὴ Ραψάνη τό ἔτος 1767. Ὀνομαστό ὑπῆρξε τό πνευματικὸ αὐτὸ Ἴδρυμα. Στὴν ἀκμὴ του συγκρινόταν μέ τίς Σχολές τῶν Μηλέων, τῆς Ζαγοράς, τῶν Ἀμπελακίων, τοῦ Τυρνάβου κ.ἄ. Σέ αὐτὴ ἐμαθήτευσαν καί ὁ Βασίλειος ὁ Ραψανιώτης, ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀριστοὺς μαθητὲς στὴν Ἀθωνιάδα Ἀκαδημία (1753-1758) τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη, καί ὁ Ἰωνᾶς Σπερμιώτης, ἓνας ἀπὸ τοὺς διακεκριμένους δασκάλους ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καί περιζήτητος γι' αὐτὸ στὴ Μακεδονία καί στὴ Θεσσαλία, καί ἄλλοι. Κατὰ τὴν

Ἐπανάσταση καί λίγο πρὶν ἀπὸ αὐτή, ἐσταμάτησε νά λειτουργεῖ Σχολή καί ἐπαναλειτούργησε τό 1830.

Μέ τό δεδομένο ὅτι ὁ Νεομάρτυς ἄθλησε τό 1818, θά πρέπει νά συμπεράνουμε μέ ἀσφάλεια ὅτι ἀποφοίτησε ἀπὸ τή Σχολή τό 1815-16. Ἄφοῦ ἀποφοίτησε ὁ Γεώργιος ἀπὸ τή Σχολή, ἀσκοῦσε στή γενέτειρά του τό ἐπάγγελμα τοῦ γραμματοδιδασκάλου μέ ζῆλο ἔνθεο καί νεανικό σφρίγος, ἐμπνέοντας τούς νεαρούς μαθητές του καί δημιουργώντας στίς ἀδιαμόρφωτες ψυχές τους ζωηρά ἱερά καί ἔθνικά βιώματα.

Ἄναφέραμε πρὶν ὅτι Ραψάνη ἀποτελοῦσε πόλο ἔλξεως γιά τά χωριά τοῦ κάτω Ὀλύμπου. Αὐτό συνέβαινε γιά πολλές δεκαετίες μέχρι καί τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος. Καί βέβαια ὄχι μόνο γιά τήν ὑλική εὐπορία καί τήν ἐμπορική καί βιομηχανική της κίνηση, ἀλλά καί γιά τήν πνευματική της ἀνθηση καί καλλιέργεια τῶν γραμμάτων, ὅπως ἐλέχθη. Ἀποτελοῦσε ἀφορμή καυχήσεως γιά ἕνα γονεά νά ἀποστέλλει γιά σπουδές τόν υἱό του στή Ραψάνη. Τήν ἐποχή ἐκείνη, γιά τήν ὁποία κάνουμε λόγο, τά παραποτάμια χωριά τῆς περιοχῆς κατοικοῦνταν ὡς ἐπί τό πλεῖστον ἀπὸ Ὀθωμανούς, πού συναλλάσσονταν, μέχρι καί συνδέονταν ἀκόμη σέ περιορισμένη βέβαια κλίμακα, μέ Ἑλληνες Χριστιανούς.

Ἐνας ἀπὸ τούς Ὀθωμανούς, κάτοικος τῆς κωμοπόλεως Δερελί (Γόννοι) καί οἰκογενειάρχης, ἐπιθυμώντας ὁ υἱός του νά τύχει ἀξιόλογης παιδείας, τόν ἀπέστειλε οἰκότροφο σέ φίλο του πού διέμενε στή Ραψάνη. Ἄρχισε ἔτσι τό τουρκόπουλο νά παρακολουθεῖ καί νά μαθαίνει τά στοιχειώδη γράμματα μαζί μέ τά ἑλληνόπουλα, στά πόδια τοῦ γραμματοδιδάσκαλου Γεωργίου.

Ὁ μικρός Ἄγαρηνός προσαρμόσθηκε σύντομα στό κλίμα τοῦ σχολείου καί συναγωνιζόταν τούς συμμαθητές του, ἐνθαρρυνόμενος καί ἀπὸ τό διδάσκαλό του, ἴσως τυγχάνοντας ἀπὸ ἐκεῖνον καί ἰδιαίτερης φροντίδος.

Μέ τό δεδομένο ὅτι αἰῶνες πρὶν Ἑλληνική παιδεία μέ δυσκολία διαχωριζόταν ἀπὸ τή χριστιανική κατήχηση, ὁ μικρός ἄλλοεθνής, συγχρόνως πρὸς τήν ἑλληνική ἐκπαίδευση, λίγο λίγο ἀλλά σταθερά ἐπηρεαζόταν ἀπὸ τή χριστιανική πίστη καί ζωή. Σέ αὐτό ἀσφαλῶς καί ἀποφασιστικά συνέβαλε καί προσωπικότητα τοῦ δασκάλου του. Συνέβαλε ὅμως καί γοητεία τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀκολουθιῶν, τίς ὁποῖες ὡς αὐτοπρόβλητος κατηχούμενος παρακολουθοῦσε.

Ἄλλά σημειούμενη ἀλλαγὴ τοῦ μικροῦ Ἄγαρηνοῦ, στά φρονήματα, τίς πεποιθήσεις καί τά ἦθη, δέν ἦταν δυνατόν νά μείνει ἀπαρατήρητη. Ἄρχικά στό οἰκογενειακό του περιβάλλον, κάθε φορὰ πού μετέβαινε γιά

διακοπές στο Δερελί, και στη συνέχεια στο συγγενικό και ευρύτερο κύκλο γινόταν αισθητή μεταβολή, κάτι που έδημιουργούσε ανησυχίες και ξρέθιζε τούς Όθωμανούς. Άλλά πρόκληση έγινε μεγαλύτερη και δυσφορία των Άγαρηνων άφορητη, όταν με τον καιρό ο μικρός και αυθόρμητος προσήλυτος όχι μόνο έκφραζόταν με εκτίμηση για τά ιερά των Ρωμιων αλλά και, αντιδιαστέλλοντας αυτά προς τά αντίστοιχα των όμοεθνων του, ύποτιμοϋσε τά ιερά των Μωαμεθανων και τά περιφρονοϋσε.

Όπως ήταν επόμενο, όσοι έξοργίσθηκαν αναζήτησαν τον ένοχο της «προσβολής». Τον εντόπισαν στο σχολείο της Ραψάνης. Τον έσυραν δέσμιο για τά περαιτέρω στον Τύρναβο, όπου από τό 1811 είχε την έδρα του ο διορισμένος Σατράπης της Θεσσαλίας, Βελή Πασᾶς, υίός του Άλή πασᾶ του Τεπελενλή, αφού Ύψηλή Πύλη τον μετέθεσε εκεί από την Πελοπόννησο.

Ή κατηγορία εναντίον του κατηγορουμένου ήταν συγκεκριμένη, σαφής και, σύμφωνα με όσα ίσχυαν στους Όθωμανούς, βαρύτατη: άπόπειρα εκχριστιανισμού μουσουλμανόπαιδος. Αυτό και μόνο, ανεξάρτητα του αποτελέσματος της προσπάθειας, συνεπαγόταν ανελέητη καταδίκη σε μαρτυρικό θάνατο.

Στον Τύρναβο είχε την έδρα του Στρατοδικείο. Δέν είναι, εν τούτοις, γνωστό αν τον Γεώργιο τον έδίκασε στρατοδίκης, προσωπικά ο Βελή πασᾶς, κάποιος άλλος μουλᾶς (δικαστής) ή δικαστήριο με πολυμελή σύνθεση, όπως και στην περίπτωση του Γεδεών, που έμαρτύρησε τό ίδιο έτος στον Τύρναβο.

Γνωστό είναι ότι διαδικασία ήταν σύντομη και τελεσίδικη. Ή άπόφαση δέ ήταν προβλεπόμενη και συνηθισμένη σε παρόμοιες άφορμές: εκτέλεση διά βασανισμού. Συγκεκριμένα ο Νεομάρτυς Γεώργιος άποκεφαλίσθηκε, αφού προηγουμένως υπέστη πολλά και ποικίλα όδυνηρότατα μαρτύρια.

Τον εκλειςαν σε πυρακτωμένο λουτρό, γυμνό από τό κεφάλι μέχρι τά πόδια. Τον έτρύπησαν με σιδερένια νύχια. Του εκάρφωσαν τά πόδια σε πέταλα. Τον διαόμπευσαν σε όλο τον Τύρναβο. Τον εκάρφωσαν σε τετράγωνο στύλο ίσο στο ύψος με τό Μάρτυρα, και αφού τον περιτύλιξαν με σχοινιά βουτηγμένα στην πίσσα, στη νάφθα (άκάθαρο πετρέλαιο) και σε άλλα ελαιώδη και οίνοπνευματώδη ύγρᾶ, τον παρέδωσαν στη φωτιά. Όμως με τή Χάρη του Θεου, προς ενίσχυση του Άγίου, ο Μάρτυρας δέν έπαθε τίποτε.

Στίς ιστορήσεις τῶν εἰκόνων παρουσιάζονται συμπληρωματικά καί ἄλλες σκηνές βασανισμῶν. Στραγγαλισμοί, ἐξαρθρώσεις, κτυπήματα μέ τό σπαθί, μέχρι καί τοποθέτηση πυρακτωμένου σιδερένιου στεφανιοῦ πάνω στό γυμνό σῶμα τοῦ Νεομάρτυρος.

Στίς ιστορήσεις τῶν εἰκόνων, ἐπίσης, παρουσιάζεται ὁ ἀθλητής τῆς πίστεως Γεώργιος, ἔχοντας τό κεφάλι στούς ὤμους, νά μεταφέρεται πρὸς ἐνταφιασμό, παρουσία κάποιου ἱερέα ὀνόματι Δημητρίου πού θυμιάζει, καί ὁ ὁποῖος εἶχε προσκληθεῖ καί διαταχθεῖ εἰδικά γιά τό λόγο αὐτό. Σύμφωνα μέ ἄλλη παράδοση ὁ Νεομάρτυς ἀποκεφαλίζεται προτοῦ προλάβει νά πεθάνει ἀπό τά μαρτύρια πού ἤδη εἶχαν γίνει. Σέ αὐτό συνηγορεῖ καί τό γεγονός ὅτι μεταξύ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἀγίου δέν ὑπάρχει ἀγία του κάρα, ἀφοῦ ἐξαφανίσθηκε ἀπό τούς Ἀγαρηνοῦς.

Τό ἔτος τῆς ἀθλήσεως τοῦ Νεομάρτυρος Γεωργίου εἶναι τό 1818. Τότε ὁ Ἅγιος εὐρισκόταν στό εἰκοστό, τουλάχιστον, ἔτος τῆς λικίας του.

Ἀπό τά ὑπάρχοντα στοιχεῖα ὑποδηλώνεται ὅτι ἀρχή τοῦ μαρτυρίου ἔγινε σέ κάποιο διοικητικό κτίριο στόν Τύρναβο. Ἴσως, ὅπως καί τοῦ Ὁσιομάρτυρος Γεδεών, «εἰς τό τοῦ Ἡγεμόνος Παλάτιον». Ἀκολουθῶς καί «ἐπειδή τοῖς ἀνωτέρω βασάνοις οὐκ ἐνέδωκε (ὁ Γεώργιος), δι' ἐπιταγῆς τοῦ Βαλιῆ πασιᾶ, δι' ὄλου τοῦ Τυρνάβου πομπευθεῖς καί τοῦ ποταμοῦ (Τιταρησίου) περαιωθεῖς...» ὁδηγήθηκε στή δεύτερη καί σκληρότερη φάση τῶν βασανιστηρίων του. Γι' αὐτό καί ἦταν ἄλλοι δῆμιοι ἐκεῖ, ὁ Ἀγά Σεβράνι καί κάποιος Φράγκος.

Ἀπό τά παλαιότατα χρόνια μέχρι καί σήμερα, ἀπό τή μεριά τοῦ Τιταρησίου (ἢ Σαλαμπριᾶ ἀποκαλούμενου) ποταμοῦ, ὑπῆρχαν στρατῶνες. Ἐκεῖ λοιπόν, καί κοντά στή μακρά γέφυρα, ἄθλησε καί ἐνταφιάσθηκε ὁ Νεομάρτυς Γεώργιος. Ἡ ἀποψη αὐτή ἐνισχύεται καί ἀπό τό λόγο ὅτι καί στίς δύο τίς ιστορήσεις στίς ἅγιες εἰκόνες, στά πόδια τοῦ Ἀγίου εἰκονίζεται ἐν λόγῳ γέφυρα.

Τήν πρώτη ἤδη ἐκείνη νύχτα εἶδαν οἱ Τοῦρκοι σκοποῖ τῶν στρατῶνων «οὐρανομήκη» στήλη φωτός, πού ἐσημάδευε τόν τάφο τοῦ Νεομάρτυρος. Τήν ἐπομένη ἐνημέρωσαν γι' αὐτό τούς προϊσταμένους τους. Ἐκεῖνοι καί μέ τά ἴδια τά μάτια τους διεπίστωσαν τή φωτοφάνεια καί κατά τή δεύτερη νύχτα, καί ἀνέφεραν σχετικά τήν ἐπομένη στόν Βελῆ πασιᾶ, τόν ὁποῖο καί προκαλοῦσαν, ἐάν ἐπιθυμοῦσε, νά διαπιστώσει καί προσωπικά τό ἐξάισιο φαινόμενο.

Ἐκεῖνος ὁ ὑπερφίαλος, ἀφοῦ ἀπαξίωσε νά ἀσχοληθεῖ μέ τό συγκεκριμένο γεγονός, διέταξε νά προσκληθοῦν τό συντομότερο στή Ραψάνη οἱ

συγγενείς του Νεομάρτυρος, νά ξεθάψουν καί νά παραλάβουν τό ιερό σκήνωμά του, πράγμα τό όποιο καί ἔγινε.

Μετά από λίγο καιρό, μέ πολλή εὐλάβεια καί κατάνυξη, τά ἅγια λείψανα μετακομίσθηκαν από τό κοιμητήριο τῆς Ραψάνης, τό όποιο ἦταν στό χῶρο γύρω από τό ναό τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, στήν εὐρύχωρη ἀρχοντική οἰκία Καραζήση πού εὐρισκόταν κοντά.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται μέχρι σήμερα θησαυρισμένα σέ ειδικά γι' αὐτό τό σκοπό ἀφιερωμένο δωμάτιο, τό όποιο φωτίζεται από ἄσβεστο καντήλι μέ ἰλαρό φῶς καί εἶναι προσιτό σέ κάθε εὐλαβή προσκυνητή.

Πραγματικά, ἐφαρμόστηκαν πλήρως καί οἱ λόγοι τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, τούς όποίους ἔγραψε στό Νέο Μαρτυλόγιο καί τούς ἀπηύθυνε πρὸς τούς Νεομάρτυρες: «Τά τίμια λείψανά σας θέλει δοξάσει (ό Θεός) ἐδῶ κάτω εἰς τήν γῆν ἢ μέ τήν ἐπιφάνεια τοῦ Φωτός του ἢ καί μέ ἄλλα σημεῖα καί θαύματα, καθώς ἤθελε κρίνει θεία δικαιοσύνη Του, ἢ τό ὀλιγώτερον ὀλιγώτερον θέλει τά τιμήση μέ τήν παρά τῶν Χριστιανῶν προσκύνησιν καί εὐλάβειαν...».